

Motion till riksdagen 2025/26:917

av **Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)**

Införande av lex Malmfälten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över möjligheten till förändrade avskrivningsregler, lex Malmfälten, med anledning av den unika samhällsomvandlingen i Gällivare och Kiruna till följd av LKAB:s gruvbrytning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Malmfälten befinner sig i en samhällsomvandling som saknar motstycke i Sverige. LKAB:s gruvverksamhet i Malmberget/Gällivare och Kiruna leder till omfattande markdeformationer som kräver att stora delar av städerna successivt flyttas. Hela bostadsområden, skolor, äldreboenden, vägar och annan infrastruktur måste omlokaliseras. Principen att utveckling ska föregå avveckling gör att processerna sker snabbt och påverkar människor och samhällsservice på ett genomgripande sätt.

Redan idag omfattar stadsomvandlingen i Kiruna omkring 3 000 bostäder och 450 000 kvadratmeter offentliga och kommersiella lokaler. I Gällivare har stora delar av Malmberget redan rivits och flyttats. Och under 2025 har LKAB dessutom meddelat att ytterligare en stadsflytt kommer att behöva genomföras under det kommande decenniet vilket berör 6 000 ytterligare Kirunabor. Beskedet innebär att Kiruna står inför ännu en enorm utmaning: ytterligare investeringar i bostäder, infrastruktur och samhällsservice måste göras, samtidigt som kostnaderna för den pågående omvandlingen redan är mycket höga.

För kommunerna i Malmfälten innebär detta att anläggningstillgångarna ökar dramatiskt på kort tid, medan skatteintäkterna inte alls växer i samma takt. Resultatet blir höga avskrivningskostnader som tränger undan resurser för skola, vård och omsorg. Eftersom kommunallagen kräver budgeterade överskott blir effekten att resurserna till den ordinarie välfärden riskerar att minska, trots att befolkningen inte växer.

Kommunerna ställs i praktiken inför orimliga alternativ: att låta investeringar belasta det egna kapitalet, vilket i praktiken innebär att framtida generationer tvingas ta lån för

att täcka dagens avskrivningar och därmed genomföra kraftiga skattehöjningar utan att skattebasen ökar.

Detta är en ohållbar situation. För att värna både välfärden och en långsiktigt hållbar kommunal ekonomi krävs en särskild lösning. Riksdagen bör därför se över avskrivningsreglerna för att anpassa dem till de unika förhållandena i Malmfälten – en lex Malmfälten – så att samhällsomvandlingen kan genomföras utan att kommunerna tvingas till nedskärningar i kärnverksamheten.

Detta är inte bara en lokal angelägenhet. Malmfältens utveckling är avgörande för hela Sveriges gruv- och industriproduktion, för klimatomställningen och för landets ekonomi. Att ge kommunerna rätt verktyg är därför ett nationellt intresse.

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Ida Karkiainen (S)

Linus Sköld (S)

Zara Leghissa (S)